A közösségfejlesztés lehetőségei egy életút tükrében
Kakuk Pál életútja

Szerdahelyiné Lőrincz Nóra kulturális mediáció MA
Konzulens: dr. Lanczendorfer Zsuzsanna egyetemi docens

Széchenyi István Egyetem Apáczai Csere János Kar, Győr

Miért pont Kakuk Pál?

Kakuk Pál a maga 71 évével emblematikus személyiség a profi- és amatőr néptánc és a táncház mozgalom világában. 1949-ben született, 1962-ben lépett először színpadra, és azóta is töretlenül vesz részt a néptáncos világ számtalan megmozdulásában. 25 éven keresztül a Magyar Állami Népi Együttes tagja, Rábai Miklós, majd Tímár Sándor mellett dolgozott asszisztensként, tánckarvezetőként. Profiként világszerte hírét vitte gazdag folklórkincsünknek. 2006-ban az elsők között kapta meg a Magyar Állami Népi Együttes Örökös Tagja címet.

1992-es szakmai nyugdíjba vonulása után bekapcsolódott az amatőr mozgalomba, számos akkor alakuló néptáncegyütteshez járt tanítani, szakmai segítséget nyújtani. Ezt a tevékenységét a mai napig intenzíven műveli. A Csepel-szigeten és térségében nincs olyan amatőr együttes, ahol legalább egy koreográfia erejéig ne fordult volna meg, vagy épp ne ő lenne az együttes vezetője. Aktív tagja számos egyesületnek és alapítványnak, szakmai programok, fesztiválok szervezője, fafaragással foglalkozik és vőfélykedik.

A kutatásban az életút-feldolgozás mellett arra kerestem a választ, hogyan hat egy meghatározó személyiség egy (vagy több) közösség életére, melyek azok a személyiségjegyek, melyek Kakuk Pált közösségi emberré teszik. A néprajzban „magyar iskolaként” emlegetett egyéniségvizsgálati módszert alkalmaztam, az adatgyűjtés főleg személyes beszélgetésekből áll.

Vizsgálati módszerek I.

Életút-feldolgozás az egyéniségkutatás eszközrendszerével

„Az egyéniségkutatás a folklorisztika irányzata, amely a folklór alkotásaiban nem valami személytelen alkotó erő megnyilvánulását látja, hanem **a nép körében élő alkotó személyiségek tudatos tevékenységét kutatja**, és azt alkotás-lélektanilag, esztétikailag, ritkábban társadalomtörténetileg is vizsgálja.” (Magyar Néprajzi Lexikon, Ortutay 1977.)

Közel 7 órányi hangfelvétel, mely 5 beszélgetés során készült.

Irányított kérdéseket tettem fel Kakuk Pálnak az élete egyes szakaszairól, tevékenységeiről:

- *A gyermekkor és az iskolás évek*
- *Felvételi az Állami Népi Együttesbe*
- *Katonaság*
- *A profi táncos lét – az Állami Népi Együttes*
- *A profi világtól való búcsúzás és az amatőr mozgalmak*

Vizsgálati módszerek II.

Kérdések Kakuk Pál személyiségéről az alábbi csoportokban:

Interjú készítése **pályatársakkal**, **oktatókkal**, akik **szakmai életútjuk** során találkoztak Kakuk Pállal, hatással volt rájuk a személyisége – Deffend Irén (Corvinus Néptáncegyüttes); Berger-Budai Gréta (Kéve Néptáncegyüttes); Lévai Péter (Magyar Táncművészeti Egyetem), Jáki Réka (Árpád Múzeum, Ráckeve)

Interjú készítése **táncosokkal az amatőr világból** a Kéve, Rőzse és Bokréta Néptáncegyüttesből (Ráckeve), a Sziget Néptáncegyüttesből (Szigethalom), a Szederinda Szalki Komámasszonyok Néptáncegyüttesből (Szalkszentmárton).

-Milyen szálon kapcsolódik Kakuk Pálhoz, mióta ismeri őt?

-Az interjúalanynak milyen élményei vannak Kakuk Pállal kapcsolatban?

-Mióta táncol vele és/vagy hány együtteshez köti a közös munka?

-Hogy látja Kakuk Pált, mint közösségi embert?

-Mennyire határozza meg Kakuk Pál azon közösségek életét, amelyekkel együtt dolgozik?

-Melyek a legemlékezetesebb pillanatai vele? Miben látja az ő erősségét, mint közösségi emberét?

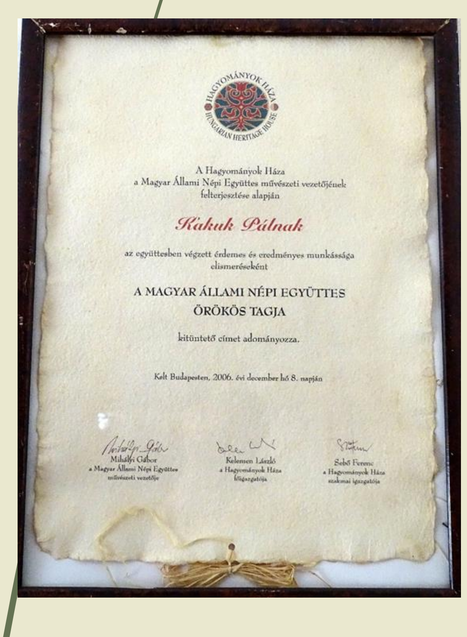

Kakuk Pál, a KÖZÖSSÉGI ember

Kakuk Pál egész életét közösségekben töltötte. Az Állami Népi Együttesben eltöltött 25 év alatt nem csupán profi táncos, de Rábai Miklós asszisztense, számos külföldi turné felelőse is volt. A szakmai pályafutása alatt megszerzett tudását, tapasztalatait a mai napig számos amatőr együttes működésében kamatoztatja.

MELYEK AZOK A SZEMÉLYISÉGJEGYEK, MELYEK ŐT KÖZÖSSÉGI EMBERRÉ TESZIK? – ez a kérdés fogalmazódott meg az interjúk során.

HITELES – Hű a hagyományokhoz, a mindennapjaiban is úgy nyilatkozik és él, mint amit a színpadon és az együttesek életének irányításában képvisel. Szerethető ember, aki sosem játssza meg magát.

JELEN VAN - Sosem egyszerű tanár, ott van már próba előtt, velünk együtt viccelődik, kíváncsi, kivel mi történt a héten, a próba után is marad, együtt él az együttessel

MUNKÁJÁBAN KITARTÓ – Minden helyzetben a legjobbat igyekszik kihozni a táncosaiból.

NYITOTT az újra, a tanulásra. Ha valamit nem tud, nem ismer, még ennyi idősen is megtanulja, hogy hitelesen adhassa tovább.

SOKSZÍNŰ – Sokszínű világból jött, mind a profi, mind az amatőr együttesi élet során rengeteg tudást, tapasztalatot szerzett.

JÓ MESÉLŐ – Tudását, tapasztalatait bármikor és bárhol szívesen megosztja az érdeklődőkkel, mindig lehet számítani a jó tanácsokra.

Fontos szempont számára a **MINŐSÉG**, a legmagasabb színvonalat igyekszik

TÁRSAS LÉNY - Szakmai tudását és emberi ismereteit mindig és minden helyzetben képes megosztani másokkal, nem jellemző rá a szakmai féltékenység, sikereit és örömeit nemcsak magának tartogatja, és ha ebben másnak is része volt, azt sosem sajátítja a ki.

MUNKÁJÁNAK KÉT KIEMELTEN FONTOS ELISMERÉSE:

A Magyar Állami Népi Együttes Örökös Tagja 2006 – egy szakmai pálya méltó lezárása

Ráckeve Város Díszpolgára 2019 - a több évtizedes kitartó közösségi munka gyümölcse

„Pali bácsi nélkül nem néptánc a néptánc”

AZ EGYÉNISÉGVIZSGÁLAT ALKALMAZÁSA A KÖZMŰVELŐDÉSBEN

A kutatás során alkalmazott módszereket a közművelődés meghatározó alakjainak életút-kutatása során is fel lehet használni. Ezen szakemberek tudásából, tapasztalataiból sokat meríthetnek napjaink közösségszervezői, közművelődési szakemberei.

A kutatás elkészítését a Nemzeti Művelődési Intézet Közművelődési Tudományos Kutatási Programja támogatta.

Felhasznált irodalom: AGÓCS GERGELY: Néhány szó a hagyomány megkerülhetetlenségéről. – Az Európai Unió agrárgazdasága- AgraEconomy of the European Union. 2004. VIII. évf. 12. sz. 5-6. o.; BARSI ERNŐ: A zene egy sályi pásztor életében. Akadémiai Kiadó, 1984.; BOGNÁR GÁBORNÉ: Adalékok a ráckevei Kéve Néptáncegyüttes történetéből. Apor Vilmos Katolikus Főiskola, Zsámbék, 2004.; BUDAI ILONA: Barsi Ernő három új könyve. Honismeret, 1985./VI., 63-64. old.; FELFÖLDI LÁSZLÓ – PESOVÁR ERNŐ: A magyar nép és nemzetiségeinek tánchagyományai. Planétás Kiadó Budapest, 1997.; JÁVORSZKY BÉLA SZILÁRD: Halmos Béla emlékezete. Kossuth Kiadó, Budapest 2016.; LANCZENDORFER ZSUZSANNA: „Mindent apámról…” Egy sokoróaljai iparos emlékei. Akadémiai Kiadó, Budapest, 2007.; MARTIN GYÖRGY: Kiss Mátyás tánca. In.: Id. Juhász Antal (szerk.): Sándorfalva története és népélete. Sándorfalva, 1978.; MARTIN GYÖRGY: Molnár István verbunktáncai. Tánctudományi Tanulmányok. 1978.; MARTIN GYÖRGY Mátyás István Mundruc. Egy kalotaszegi táncos egyéniség vizsgálata. Budapest, 1997.; ORTUTAY GYULA: Fedics Mihály meséi. Akadémiai Kiadó, Budapest, 1978.; PESOVÁR FERENC: A juhait kereső pásztor. Fejér megyei néptáncok. Székesfehérvár, 1983.; TARI LUJZA (szerk.): Ismeretlen moldvai nótafák. Csángófalvak énekközlőinek szöveg- és dallamkincse. Szegő Júlia gyűjtése. Európa Kiadó Budapest, 1988; VADASI TIBOR: Szálljatok, fiókáim… Rábai Miklós portré. – Hagyományok Háza, Budapest, 2001.; VARGYAS LAJOS: A magyarság népzenéje. Planétás Kiadó, Budapest, 2002.; VOIGT VILMOS: Egyéniség és közösség címszó. In: Ortutay Gyula (szerk.) Magyar Néprajzi Lexikon I. 642. Budapest; VŐŐ GABRIELLA: Az élménytörténetek helye a szóbeliségben. In: Balázs Géza (szerk.:) Folklorisztika 2000-ben. ELTE BTK, Budapest, 2000; 190-199. old.